

УДК 347.952:341.945:983

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.7699510>

Т.Б. ВІЛЬЧИК,

професор кафедри цивільної юстиції та адвокатури Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор, м. Харків, Україна; e-mail: kafe-agata@i.ua;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2637-3721>

ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ

T.B. VILCHUK,

Professor, Chair of Civil Justice and Advocacy, Yaroslav Mudryi National Law University, Doctor of Law, Full Professor, Kharkiv, Ukraine; e-mail: kafe-agata@i.ua;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2637-3721>

EUROPEAN STANDARDS OF EXECUTIVE PROCEEDINGS

АНОТАЦІЇ (ABSTRACTS), КЛЮЧОВІ СЛОВА (KEY WORDS)

Постановка проблеми. Сучасне виконавче провадження в Україні не відповідає у повній мірі тим стандартам, які пред'являються до виконавчого провадження законодавством країн Європейського Союзу, що у свою чергу не відповідає взятую нашою державою курсу на євроінтеграцію у Європейське співтовариство. Перший етап реформування виконавчого провадження в Україні, обумовлений запровадженням інституту приватних виконавців у 2016 р., здійснив значний позитивний рух у бік ефективного виконання судових рішень та рішень інших юрисдикційних органів, однак на цей час процес виконання судових рішень не відповідає у повній мірі вимогам та очікуванням українського суспільства. Залишилася невирішеною низка проблем, пов'язаних з примусовим виконанням юрисдикційних рішень, визначенням обсягу повноважень державних та приватних судових виконавців, контрольних механізмів суду за здійсненням виконавчого провадження. У зв'язку з чим проводиться наступний етап реформи інституту виконавчого провадження. Так, на цей час прийнято за основу проект Закону "Про примусове виконання рішень" від 14.06.2021 р. № 5660, метою якого є комплексне удосконалення процесу примусового виконання рішень. **Метою** статті є визначення деяких аспектів правового регулювання виконання судових рішень у країнах ЄС, а також стандартів такої діяльності. В якості **методу** обрано порівняльне дослідження, яке дозволило провести аналіз вказаних вище питань та порівняти національну законодавчу базу з правовою базою країн Європейського Союзу із різними правовими системами. **Результати.** Встановлено, що сучасна модель виконавчого провадження має бути трансформована в новому Законі України "Про виконавче провадження", у тому числі із врахуванням як міжнародних (європейських) стандартів виконання рішень юрисдикційних органів, так і національних систем виконання судових рішень країн ЄС, як частки європейського законодавства. **Висновки.** На основі аналізу міжнародних стандартів, що регулюють виконання судових рішень, правового регулювання систем виконання судових рішень у різних країнах Європейського Союзу, а також праць відомих національних та зарубіжних науковців, автор формулює певні висновки та пропозиції щодо оновлення чинного законодавства у цієї сфері. Так, пропонується розширення повноважень суду щодо контролю за виконанням судових рішень, зокрема, як за законністю дій та рішень судових виконавців, так і надання суду більш широкого спектру повноважень щодо зобов'язання боржника до виконання судового рішення; подальше розширення повноважень приватних виконавців; закріплення обов'язку приватних виконавців періодично подавати звіти про свою діяльність; включення до законодавства, що регулює виконання судових рішень, положень про надання правової допомоги, тощо.

Ключові слова: виконавче провадження; принцип обов'язковості виконання юрисдикційних рішень; системи виконання судових рішень; контроль за виконанням судових рішень; міжнародні стандарти інституту виконання судових рішень

***

Problem statement. Modern executive proceedings in Ukraine do not fully meet the standards set for executive proceedings by the legislation of the countries of the European Union, which, in turn, does not meet the course taken by our state for European integration into the European Community. The first stage of the reform of executive proceedings in Ukraine, due to the introduction of the institute of private executors in 2016, made a significant positive movement towards the effective execution of court decisions and decisions of other jurisdictional bodies, however, at this time, the process of

executing court decisions does not fully meet the requirements and expectations Ukrainian society. Several problems related to the enforcement of jurisdictional decisions, the determination of the scope of powers of state and private bailiffs, and the court's control mechanisms for the execution of enforcement proceedings remained unsolved. In connection with this, the next stage of the reform of the institute of executive proceedings is being carried out. Thus, at this time, the draft Law "On Enforced Execution of Decisions" No. 5660 dated 14.06.2021 is adopted as a basis, the purpose of which is to comprehensively improve the process of enforced execution of decisions. The article's **purpose** is to study some aspects of the legal regulation of the execution of court decisions in EU countries, as well as the standards of such activity. A comparative study we chosen as the main research **method**, which made it possible to analyze the issues mentioned above and compare the national legal framework with the legal framework of the European Union countries with different legal systems. The **results** of the study indicate that the modern model of enforcement proceedings should be transformed in the new Law of Ukraine "On Enforcement Proceedings", including taking into account both international (European) standards of execution of decisions of jurisdictional bodies and national systems of execution of court decisions of EU countries. as parts of European legislation. **Conclusions.** Based on the analysis of international standards governing the execution of court decisions, the legal regulation of the systems of execution of court decisions in various countries of the European Union, and the analysis of the works of well-known national and foreign scientists, the author formulates certain conclusions and proposals for updating the current legislation in this area.

Key words: *executive proceedings; the principle of mandatory execution of jurisdictional decisions; systems of execution of court decisions; control over the execution of court decisions; international standards of the institute of execution of court decisions*

Постановка проблеми

Як говорить старе латинське прислів'я, *ubi ius, ibi remedium* – немає права без ефективного засобу правового захисту.

Правильне та швидке виконання судових рішень, а також інших прийнятих рішень, розглядається, як підлягає безпосередньому виконанню в будь-якій національній судовій системі, сьогодні визнається проблемою, має центральне значення для верховенства права. Давня істина про правозастосування останнім часом знайшла відгомін у багатьох національних і міжнародних актах. Причину цього частково можна знайти в зростаючих проблемах, з якими стикається багато людей національні судові системи, щоб забезпечити своїм громадянам ефективний захист їхніх прав у розумний строк. Разом із тим, належне, ефективне та результативне виконання судових рішень є надзвичайно важливим для кожної держави. Вказаний чинник є однією з складових авторитету судової влади, створення, зміцнення та розвитку сильної та шановної судової влади, дієвості актів, які вона видає.

Принцип обов'язковості виконання юрисдикційних рішень, закріплений у Конституції України, знаходить своє відображення у ст.13 конвенції Ради Європи "Про захист прав людини і основоположних свобод" від 04.11.1950 р., яка передбачає право кожного на ефективний засіб юридичного захисту в національному органі [1]. Ефективна діяльність органів і осіб, які здійснюють примусове виконання рішень, і є тим засобом юридичного захисту, який є необхідним для забезпечення основоположних прав і сво-

бод громадян.

Враховуючи зобов'язання України про повне "узгодження галузевого та горизонтального законодавства України, інституцій та стандартів з галузевим і горизонтальним законодавством, інституціями та стандартами ЄС" [2], досвід правового регулювання країн Європейського Союзу є актуальними для України, особливо у контексті євроінтеграційного зовнішньополітичного курсу.

Європейський суд з прав людини (ЄСПЛ) визначає проблему невиконання судових рішень як прояв відсутності верховенства права та ефективного доступу до правосуддя ("Горнсбі проти Греції") [3]. Невиконання судових рішень щодо стягнення заборгованості є, як і раніше, основною причиною порушень Європейської конвенції з прав людини (ЄКПЛ) з боку України, незважаючи на ряд пілотних рішень ЄСПЛ (рішення ЄСПЛ по справах Іванов, Бурмич, Жовнер) [4].

Одним із пріоритетних завдань, які покладаються на Україну відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, є адаптація чинного законодавства України до законодавства ЄС (ст.114 Угоди). Вказане завдання стосується й сфери примусового виконання рішень. Політика євроінтеграції вимагає упорядкування застосування законодавства у сфері виконавчого провадження з метою забезпечення прав безпеки в суспільстві та економіці, здійснення реальних кроків на шляху наближення вітчизняної системи органів виконавчої влади до стандартів Європейського Співтовариства.

У розділі 1 Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства ЄС від 18.03.2004 р. № 1629-IV вказано, що метою адаптації законодавства України до законодавства ЄС є досягнення відповідності правової системи України *acquis communautaire* з урахуванням критеріїв, що висуваються ЄС до держав, які мають намір вступити [5]. Українська держава повинна орієнтуватися саме на політику Європейського Співтовариства, яка й відображає засади тієї правової системи, в межах якої формується єдиний європейський правовий простір.

Інститут примусового виконання рішень судів досліджувався українськими вченими на рівні наукових статей (Д. Сібільов, М. Марченко, С. Якімчук); кандидатських (О.З. Хотинська – "Обов'язковість судових рішень як конституційна засада судочинства в Україні", 2006) та докторських дисертацій (Л.В. Крупнова – "Система виконавчого провадження в Україні: теоретико-правові і праксеологічні аспекти", 2018), а також навчальних посібників та підручників, інших наукових праць (В. Баранкова, К. Гусаров, В. Комаров, Т. Цувіна) тощо.

Серед зарубіжних вчених проблемами вказаного інституту опікувалися: німецький вчений Б. Гесс (Hess, 2005), відомий своїм корпоративним аналізом світових систем виконання судових рішень [6], хорватський дослідник А. Узелач (Uzelac, 2002) [7; 8]. Вивченням інституту виконавчого провадження в Англії та Уельсі займався англійський юрист Р. Тернер [9], у Франції – М. Шардон [10], а також Ю. Хонгель, який займався вивченням інституту виконання судових рішень у Фінляндії [11].

Разом із тим, деякі особливості виконавчого провадження в країнах ЄС досліджені не повністю, тому *метою* статті є визначення деяких аспектів правового регулювання виконання судових рішень у країнах ЄС, а також стандартів такої діяльності. У зв'язку з прагненням України інтегруватися до європейської спільноти аналіз досвіду провідних європейських країн з питань виконавчого провадження уявляється актуальним та своєчасним.

До завдань роботи слід віднести дослідження міжнародних стандартів інституту виконання судових рішень, аналіз систем виконання у країнах Європейського Союзу та висловлення певних пропозицій, спрямованих на вдосконалення національного законодавства у даній сфері, з метою його подальшого вдосконалення та гармонізації із законодавством ЄС, що становить *новизну статті*.

Міжнародні стандарти виконання судових рішень

Організація примусового виконання судових рішень у державах-членах Ради Європи відрізняється від країни до країни. Разом із тим, у цій системі існують загальні стандарти та принципи, визначені Радою Європи у наступних документах: Рекомендації Rec (2003) 16 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо виконання рішень адміністративних і судових органів у галузі адміністративного права (ухвалені Комітетом Міністрів 09.09.2003 р.); Рекомендації Rec (2003) 17 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо примусового виконання (ухвалені Комітетом Міністрів 09.09.2003 р.); висновки № 13 (2010) Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо ролі суддів у виконанні судових рішень (м. Страсбург, 19.11.2010 р.); Рекомендації Rec (98) 1 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо медіації в сімейних справах (прийнята Комітетом Міністрів 21.01.1998 р.); Рекомендації Rec (2001) 9 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо альтернатив судовому розгляду спорів між адміністративними органами й сторонами-приватними особами (ухвалена Комітетом Міністрів 05.09.2001 р.) [12, с.382].

Дослідження вказаних документів дає можливість акцентувати увагу на вказаних у них пріоритетах, серед яких: сфера примусового виконання виступає важливим елементом системи судочинства; створення належних умов праці виконавцям і забезпечення підвищення їх професійного рівня; існування механізмів судового контролю за виконанням рішень; впровадження інституту медіації, переважно у цивільних та кримінальних справах, яка дозволить врегулювати спір між сторонами без залучення органів примусового виконання [13, с.153].

Так, Рекомендації Ради Європи з примусового виконання: посібник із застосування (GuideLines on Enforcement CEPEJ 2009) [14] є докладним і чітко структурованим документом, що розкриває основні вимоги до примусового виконання, організації виконавчого провадження та професії судового виконавця.

Глобальний кодекс примусового виконання (COMONEX) є важливим проектом у сфері гармонізації виконавчого провадження. Кодекс носить характер модельного правового акту, який дозволяє кожній зацікавленій державі побачити загальні орієнтири у цій сфері та використовувати Кодекс у тому числі для цілей вдоскона-

лення національного законодавства про виконавче провадження [15]. Кодекс містить такі принципи: лише суддя може виносити рішення в спорах, що виникають у результаті примусового виконання, і призначати заходи, необхідні для виконання цього рішення на запит однієї зі сторін або судового виконавця [16]. Суддя, до якого подає заяву боржник, зацікавлена третя особа, судовий службовець або судовий виконавець, може тимчасово зупинити або скасувати захід примусового виконання, якщо для цього є вагома причина.

Зловживання виконавчим процесом є однією з основних проблем, на які вказує судова практика Європейського суду з прав людини, і особливо це стосується зловживання засобами правового захисту під час примусового виконання. У Рекомендації N Rec (2003) 17 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам "Про примусове виконання" Рада Європи запропонувала державам створити механізми, які би запобігали процесуальним зловживанням, наприклад, надаючи суддям та/або судовим виконавцям більше повноважень карати сторони, які вчиняють зловживання (наприклад, шляхом накладання штрафів та розширення повноважень на розслідування) [17]. Відповідно до ст.23 Глобального кодексу примусового виконання (COMONEX), Суддя може внести зміни до рішення про примусове виконання та призупинити примусове виконання [18].

Судова практика ЄСПЛ, починаючи ще з 1997 року у справі "Горнсбі проти Греції" [3], встановлює, що виконання судових рішень є невід'ємною частиною фундаментального права людини на справедливий судовий розгляд протягом строку відповідно до ст.6 Європейської конвенції з прав людини. У справі "Soering vs UK" [19] Європейський суд визначив, що Конвенція як правовий акт, що забезпечує захист прав людини, передбачає, що її гарантії мають бути реальними та ефективними. У справі "Півень проти України" [20] Європейський суд констатував порушення ст.6 Конвенції та зазначив, що невиконання судового рішення не може бути виправдане недоліками законодавства, які унеможливають його виконання. У справі "Шмалко проти України" [21] Європейський суд констатував, що орган державної влади не має права посилатися на брак коштів, щоб виправдати невиконання судового рішення про виплату боргу.

ЄСПЛ наголошує на тому, що судовий розгляд та виконання рішення – це елементи цілого,

тобто якщо припустити, що ухвалене судове рішення не буде у подальшому виконане, то судова влада фактично не справляється з покладеними на неї функціями. У рішенні від 07.05.2002 р. у справі "Бурдов проти Росії" Європейський суд з прав людини наголосив, що виконання судового рішення, ухваленого будь-яким судом, повинно розглядатись як складова "судового розгляду" [22].

Україною був розроблений проект Національної стратегії щодо реалізації заходів загального характеру на виконання пілотного рішення у справі "Юрій Миколайович Іванов проти України" та рішення Великої палати у справі "Бурмич та інші проти України" [23], який поставив конкретні завдання, здебільшого пов'язані з вивченням запроваджених державами-членами Ради Європи правил щодо судового контролю за виконанням судових рішень. У цьому світлі особливо актуальною уявляється розробка та запровадження певних інституційних і процесуальних механізмів судового контролю за примусовим виконанням судових рішень.

Контроль, здійснюваний судом за виконанням судових рішень у цивільних справах, є одним із основних і дієвих засобів захисту прав та законних інтересів учасників виконавчого провадження при примусовому виконанні судових рішень. На необхідності судового контролю за виконанням рішень наголошує Консультативна рада європейських суддів, зокрема у висновку "Щодо ролі суддів у виконанні судових рішень" від 19.11.2010 р. № 13 [24]. Більшість держав-членів Ради Європи включили у своє законодавство про виконання судових рішень засоби правового захисту як метод судового втручання в разі порушень у виконавчому провадженні.

На думку О.З. Хотинської, судовий контроль за виконанням рішення суду представляє собою самостійну законодавчо закріплену правову форму реалізації судової влади, яка спрямована не лише на забезпечення законності в процесі примусового виконання судових рішень, а й на реальне виконання рішення суду, гарантуючи тим самим обов'язковість виконання останнього [25, с.8]. Як справедливо вказує Л.В. Крупнова, доцільно застосувати європейський досвід в частині активізації судового контролю за виконанням рішень суду, оскільки він встановить інституціональні зв'язки між судовою та виконавчою владою у частині координації та контролю [26].

Підтримуючи думки вказаних авторів, слід додати, що необхідність впровадження ефекти-

вних механізмів судового контролю та чіткого визначення ролі судів у нагляді за виконанням судових рішень спрямована перш за все на "прискорення процедури виконання, посилення можливостей виконати судові рішення та сприяння процесу виконання" [27].

У більшості країн ЄС встановлено судовий контроль над процесом примусового виконання. Разом із тим, у країнах Європейського Союзу може бути по-різному організована система нагляду й контролю за діяльністю судових виконавців. Нагляд у державах-членах ЄС з такою ж системою, як і в Україні (з наявністю державних і приватних судових виконавців), здійснюється й ззовні (зазвичай Міністерством юстиції), й зсередини (зазвичай Палатою приватних виконавців).

Рекомендація 17/2003 Ради Європи зазначає, що повноваження й обов'язки судових виконавців щодо судді повинні бути чітко визначені, щоб забезпечити чітке розмежування повноважень під час здійснення процесу примусового виконання [17]. Відповідно до п.10 Керівних принципів СЕРЕJ [14], якою би не була роль суду у процесі примусового виконання, між судом, судовим виконавцем, позивачем і відповідачем має бути ефективний зв'язок.

Системи примусового виконання у країнах Європейського Союзу

Класифікацію систем примусового виконання науковцями здійснюється на підставі різних критеріїв. Наприклад, якщо за основу береться спосіб організації професії судового виконавця, то всі моделі поділяють на *приватноправові, публічно-правові та змішані*.

Якщо публічна система виконавчого провадження характеризується правовим статусом судового виконавця як державного службовця, то приватна (позабюджетна) система організації виконавчого провадження характеризується тим, що судовий виконавець є вільним самостійним професіоналом, який самостійно організовує свою роботу та повну майнову відповідальність за результати своєї праці. Така організація примусового виконання є у таких країнах, як Франція, Бельгія, Люксембург, Нідерланди, Греція та інших.

Змішана модель виконання судових рішень характеризується поєднанням ознак публічно-правової та приватноправової моделей. У змішаній моделі наявні системи як державних, так і приватних виконавців. При цьому обсяг повноважень приватних виконавців (ступінь "приватизації" виконавчого провадження) відрізняється у

кожній з країн ЄС. Характерним є й те, що у процес виконання у змішаних моделях допускаються організації, які діють на різній організаційно-правовій основі та спеціалізуються на оцінці майна, його зберіганні та реалізації, розшуку боржника та його майна (наприклад, Швеція, Фінляндія, Данія).

У багатьох державах різні особи уповноважені виконувати обов'язки щодо виконавчого провадження. Залежно від того, посадові особи яких органів займаються виконанням судових рішень, усі публічно-правові моделі поділяють на *судові* (Австрія, Данія, Іспанія), *несудові* (Фінляндія, Туреччина, Швеція, Білорусія) та *змішані* (Німеччина, Словаччина, Хорватія) [28]. Системи примусового виконання класифікують також залежно від ступеню відповідальності, за кількістю органів, які реалізують відповідні повноваження, за ступенем позабюджетної організації, можливостями та межами участі недержавних організацій у виконавчому провадженні, тощо.

Б. Хесс (Hess, 2005), наприклад, класифікував системи примусового виконання на *централізовані та децентралізовані* за кількістю органів, які реалізують повноваження. Він також розділив ці органи на наступні системи. Система, яка зосереджена на примусовому виконанні *за допомогою судових службовців*, потім орієнтована на *судову систему*, потім *комбінована система* і, нарешті, *адміністративна система* [6]. Вчений справедливо вважає, що централізовані моделі є більш ефективні, ніж децентралізовані, у них здебільшого скоординовані зусилля щодо мирного врегулювання [29, с.57].

Дійсно, важко сперечатися щодо наявних переваг централізованих моделей примусового виконання, серед яких слід виділити такі можливості, як: негайно розпочати процедуру виконання без будь-якої додаткової згоди, отримати інформацію про фінансовий стан боржника, мати доступ до необхідних реєстрів, тощо.

В. Ярков (Yarkov, 2007) організації системи виконавчого провадження також поділяє на *державні, приватні та комбіновані* (змішані), коли публічний статус зберігається, але при цьому частина функцій реалізується на приватноправовій основі [30].

М.Г. Марченко та С.В. Шматко пропонують класифікувати системи примусового виконання на *централізовані та децентралізовані та комбіновані*. На думку авторів централізована система передбачає створення самостійного організаційного органу, уповноваженого у сфері примусового виконання, із вертикально-інтегро-

ваною системою управління, що, як правило, відрізняється складністю та багаторівневістю; децентралізована система характеризується делегуванням державою повноважень щодо виконавчого провадження недержавним організаціям та приватним особам; комбінована система передбачає наявність державної монополії у сфері виконання юрисдикційних рішень, передусім у питаннях владних повноважень [31, с.625].

До централізованих моделей можна віднести системи примусового виконання Фінляндії, Албанії, Австрії, Бельгії тощо. Так, у Фінляндії в систему органів примусового виконання входять Міністерство юстиції, в якому для цього безпосередньо створено Бюро у справах примусового виконання Департаменту правового управління, начальники управлінь юстиції губернського правління та місцеві підрозділи примусового виконання [11].

Прикладами децентралізованих моделей є системи примусового виконання Франції, Англії та Уельсу тощо. Так, у Франції приватні судові виконавці користуються монополією на здійснення примусового виконання, крім випадків, коли способом виконання є накладення арешту на заробітну плату [10, с.173–175].

Яскравим прикладом використання централізованої системи виконавчого провадження є Німеччина. Виконавче провадження в Німеччині є державною функцією, яка реалізується в повній відповідності до процесуального законодавства державними службовцями, які називаються "судові виконавці". Нормативну основу сучасного німецького виконавчого провадження становить книга 8 "Виконавче провадження" Німецького цивільного уложення [32]. Останнє здійснило суттєвий вплив на законодавство інших країн.

У Європі загалом переважають системи виконання рішень юрисдикційних органів приватними виконавцями. До держав, у яких ефективно працюють приватні виконавці, належать: Франція, Бельгія, Люксембург, Нідерланди, Великобританія [33]. Відповідно до даних CEPEJ, в цілому 23 країни ЄС мають повністю приватну або змішану системи. Усі нові країни-члени ЄС з пост-комуністичного табору, зокрема, мають повністю приватну або змішану (комбіновану приватну і державну) системи [34].

Стосовно особливих стосунків із судом виділяють системи примусового виконання в межах компетенції виконавчої влади та в межах компетенції судової влади [30]. Включення професії судового виконавця до судової сфери відо-

бражає історичний зв'язок між судовою владою та її кінцевим результатом – судовим рішенням. Судова система примусового виконання може бути системою, яка забезпечує високий рівень якості прийняття рішень, оскільки головною відповідальністю за виконання є судді.

Діяльність судового виконавця в органах виконавчої влади окреслює його самостійний характер і більш опосередкований зв'язок із судовою владою. Наприклад, в Австрії, Іспанії та Данії особи, які виконують судові рішення, працюють у судах, будучи їх посадовими особами. У багатьох державах судові виконавці залучені до системи міністерств юстиції, тобто до системи виконавчої влади. Але є й інші приклади. Так, у Швеції відповідні особи, які виконують функції виконання, входять до системи Міністерства фінансів [6]. У Франції це особливі співробітники Міністерства економіки та фінансів Франції [35].

Наприклад, у Нідерландах судові виконавці поєднують у своїх функціональних обов'язках риси державної служби та приватної особи. Вони мають право займатися приватною практикою щодо повернення боргів за взаємною згодою сторін, наданням правових консультацій, бути повіреними в суді та будують свою діяльність на основі затвердженого бізнес-плану, наявність якого є обов'язковою вимогою, оскільки план містить положення про окупність витрат судових виконавців, вказівку потенційних клієнтів та іншого характеру [36]. Враховуючи високу конкуренцію на ринку, приватні виконавці можуть за свої послуги брати меншу плату, ніж встановлено тарифами.

А. Узелак (Uselach, 2002), керуючись домінуючими ознаками, особливо щодо розподілу основної відповідальності за примусове виконання, виокремлює такі системи примусового виконання:

- а) судова система примусового виконання;
- б) система примусового виконання з боку виконавчої влади;
- в) система примусового виконання приватними судовими виконавцями [7].

До переваг судової системи автор справедливо відносить: а) освіченість суддів, б) високі соціальні та статутні привілеї; в) захищеність суддів гарантіями незалежності та неупередженості. Однак, на відміну від судової системи, виконавча система: а) може працювати набагато швидше, оскільки типовою ознакою виконавчої влади є орієнтація на результат; б) порядок виконання менш формальний і більш гнучкий,

ніж у випадку судових систем; в) така система, як правило, менш дорога, принаймні тому, що чиновники у виконавчій владі прагнуть отримувати нижчу винагороду, ніж судді [7].

У цілому погоджуючись із науковцем, слід додати, що є важливим у будь-якої системи, щоб судові виконавці мали належні умови праці та розпоряджалися ресурсами, необхідними для здійснення ефективного процесу примусового виконання. Крім того, система виконання має включати адекватні стимули для ефективного правозастосування, і щоб витрати були розумні та рівномірно розподілені між виконавцями.

У цьому контексті слід звернути увагу й на ту обставину, що ефективність роботи приватних виконавців в країнах ЄС обумовлюється, зокрема, високим ступенем правової культури населення, поваги до закону та права, панування режиму дотримання законності. Тому, як зазначає Н.В. Шелевер, і виконувати виконавчі документи щодо таких громадян значно легше [37, с.265].

У більшості країн Європейського Союзу приватні виконавці зобов'язані періодично подавати звіти про свою діяльність, у яких може бути зазначено загальну кількість розглянутих справ; загальну кількість закритих справ або загальну кількість нерозглянутих справ на кінець року. Крім того, більшість країн зобов'язують судових виконавців подавати (фінансові) звіти про доходи, отримані в результаті примусового виконання, і загальну кількість позовів.

В Україні приватні виконавці не зобов'язані подавати періодичні звіти. Пункт 9 статті 27 Закону "Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів" [38] лише у загальних формулюваннях вказує на зобов'язання приватних виконавців подавати інформацію в Міністерство юстиції. Таким чином, фінансові ризики приватних виконавців за законодавством України майже не існують. На нашу думку, вказана ситуація протирічить міжнародним стандартам у сфері виконавчого провадження.

В "Аналізі передового досвіду держав-членів Ради Європи та стандарти Ради Європи щодо судового контролю за виконанням рішень національних судів", також звертається увага на важливість контролю над грошовими потоками/фінансовим становищем судового виконавця з тим, щоб гарантувати: що гроші, передані приватному виконавцю у зв'язку з примусовим виконанням, передано кредиторам; відсутність дефіциту балансу на спеціальному рахунку, тощо [18].

Аналіз законодавства країн Європейського Союзу з питань організації діяльності виконавчого провадження приводить до висновку, що воно є досить динамічним та в багатьох із них перебуває на стадії реформування. При цьому не можливо не констатувати, що у цих країнах очевидно є тенденція до все більшої "приватизації" сфери виконавчого провадження. Як справедливо зазначає О. Ткачук, це виявляється в тому, що системи виконання рішень судів та інших юрисдикційних органів у багатьох країнах трансформуються від публічно-правової моделі у бік приватноправової через перехідний етап змішаних систем виконання судових рішень [39].

Що стосується України, то запровадження в Україні змішаної системи виконання судових рішень є, безперечно, прогресивним кроком. Так, ефективність приватної системи примусового виконання рішень за критерієм суми коштів стягнутого боргу більш ніж вдвічі перевищує аналогічний показник державної системи примусового виконання рішень (5,8 % проти 2,3 %). У середньому розрахунку ефективність одного приватного виконавця за аналогічним показником більш як в 5 разів перевищує ефективність одного державного виконавця [34].

Разом із тим вважаємо, що на вказаних досягненнях не варто зупинятися. Система примусового виконання судових рішень і рішень інших органів має продовжувати свій розвиток задля удосконалення виконавчих процедур, а позитивний досвід держав, який був розглянутий вище, може бути сприйнятий та запроваджений на національному рівні.

Як справедливо зазначає Д. Сібільов, виконавче провадження повинно стати об'єктом комплексного наукового дослідження, з метою його систематизації, упорядкування, визначення його місця в системі законодавства, окреслення його рис як самостійної галузі права, аналізу перспектив його подальшого розвитку та удосконаленню виконавчих процедур [40].

Проблема оптимізації функціонування системи виконавчого провадження в Україні справедливо сприймається лише як перехідний етап до повної "приватизації" сфери виконавчого провадження. Вважаємо, що розвиток цієї системи має відбуватися з урахуванням найкращого досвіду тих країн Європейського Союзу, які підтвердили часом ефективність існування своїх систем виконавчого провадження.

Так, на цей час, незважаючи на успішність діяльності інституту приватних виконавців, умо-

ви здійснення ними примусового виконання рішень є обмеженими, зокрема, у зв'язку зі встановленням обмеженого переліку категорій рішень, які можуть підлягати примусовому виконанню саме приватними виконавцями. Подальше розширення повноважень приватних виконавців, як було показано вище, сприятиме не тільки збільшенню надходження коштів до Державного бюджету України, але й підвищенню рівня захисту прав, свобод та інтересів людини і громадянина, зміцненню ролі та підвищенню авторитету судової влади, розвантаженню державних органів виконання.

На цей час прийнято за основу проект Закону "Про примусове виконання рішень" від 14.06.2021 р. № 5660 [41], метою якого є комплексне удосконалення процесу примусового виконання рішень. Зокрема, проектом пропонується: розширення повноважень приватних виконавців та полегшення доступу до професії приватного виконавця для збільшення їх загальної кількості, розширення повноважень помічника приватного виконавця; цифровізація процесу примусового виконання рішень, тощо.

В цілому підтримуючи вказаний законопроект, звернемо увагу на наступні моменти. По-перше, контроль, здійснюваний судом за виконанням судових рішень у цивільних справах, є одним із основних і дієвих засобів захисту прав та законних інтересів учасників виконавчого провадження при примусовому виконанні судових рішень. Як зазначалось, більшість країн ЄС включили у своє законодавство засоби правового захисту як метод судового втручання в разі порушень у виконавчому провадженні. Доцільно розширення повноважень суду щодо контролю за виконанням судових рішень, надання суду більш широкого спектру повноважень щодо зобов'язання боржника до виконання судового рішення.

По-друге, певні моменти, обумовлені здійсненням судом контролю за виконанням судових, закріплені у законопроекті, потребують більш чіткого визначення. Так, законопроектом закріплюється можливість накладення судом штрафу в разі неподання звіту боржником у сумі від одного до десяти розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб (ч.7 ст.453-1 ЦПК України). Разом із тим, суду надається можливість зменшити розмір такого штрафу, але в проекті не зазначається, до якого розміру може зменшуватися розмір такого штрафу та за яких підстав.

По-третє, слід зазначити, що Закон України "Про виконавче провадження" не містить норми

про правову допомогу у виконавчому провадженні, аналогічної положенням ЦПК, ГПК та КАС. На необхідність закріплення вказаного положення вже неодноразово зверталася увага вченими [42]. Вважаємо, що вказана норма має знайти своє закріплення й в оновленому законодавстві, зокрема у Законі України "Про примусове виконання рішень".

Висновки

1. ЄСПЛ наголошує, що судовий розгляд та виконання рішення – це елементи цілого, тобто якщо ухвалене судове рішення не буде у подальшому виконане, то судова влада фактично не справляється з покладеними на неї функціями. Виконання судового рішення, ухваленого будь-яким судом, повинно розглядатись як складова "судового розгляду".

2. Класифікація систем примусового виконання здійснюється на підставі різних критеріїв. Зокрема, залежно від: способу організації професії судового виконавця; ступеню відповідальності, належності осіб до певних органів, які займаються виконанням судових рішень; правового статусу судового виконавця; кількості органів, які реалізують відповідні повноваження; можливостей та меж участі недержавних організацій у виконавчому провадженні, тощо.

3. Контроль, здійснюваний судом за виконанням судових рішень у цивільних справах, є одним із основних і дієвих засобів захисту прав та законних інтересів учасників виконавчого провадження при примусовому виконанні судових рішень. Доцільно розширення повноважень суду щодо контролю за виконанням судових рішень, зокрема, як за законністю дій та рішень судових виконавців, так і надання суду більш широкого спектру повноважень щодо зобов'язання боржника до виконання судового рішення.

4. У багатьох країнах ЄС системи виконання рішень судів та інших юрисдикційних органів трансформуються від публічно-правової моделі у бік приватноправової через перехідний етап змішаних систем виконання судових рішень. Розвиток цієї системи в Україні має відбуватися з урахуванням найкращого досвіду тих країн Європейського Союзу, які підтвердили часом ефективність існування своїх систем виконавчого провадження. Подальше розширення повноважень приватних виконавців відповідає практиці виконання рішень судів та інших юрисдикційних органів країн ЄС.

5. Деякі норми проекту Закону "Про примусове виконання рішень" від 14.06.2021 р. № 5660

потребують свого уточнення. Так, законопроектом закріплюється можливість накладення судом штрафу в разі неподання звіту боржником у сумі від одного до десяти розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб (ч.7 ст.453-1 ЦПК України). Разом із тим, суду надається можливість зменшити розмір такого штрафу, але в проекті не зазначається, до якого розміру може зменшуватися розмір такого штрафу та за яких підстав.

6. Доцільно сприйняти практику, закріплену у законодавстві більшості країн Європейського Союзу, відповідно до якої приватні виконавці зобов'язані періодично подавати звіти про свою діяльність, у яких може бути зазначено загальну кількість розглянутих справ; загальну кількість

закритих справ або загальну кількість нерозглянутих справ на кінець року.

7. Норми про правову допомогу у виконавчому провадженні мають знайти своє закріплення у оновленому законодавстві, зокрема у Законі України "Про примусове виконання рішень".

Конфлікт інтересів

Підтверджую, що робота написана самостійно. Конфлікт інтересів відсутній.

Вираз вдячності

Дослідження виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт кафедри цивільної юстиції та адвокатури Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про захист прав людини і основоположних свобод: конвенція Ради Європи від 04.11.1950. <https://www.coe.int/uk/web/compass/the-european-convention-on-human-rights-and-its-protocols>
2. Угода про асоціацію України з ЄС. <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/yeuropejska-integraciya/ugoda-pro-asociacyu>
3. Справа "Горнсбі проти Греції". https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_079#Text
4. Виконання Україною рішень Європейського суду з прав людини у справах "Жовнер проти України", "Юрій Миколайович Іванов", "Бурмич та інші проти України". <https://minjust.gov.ua/coordination-donor-help>
5. Загальнодержавна програма адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу / затверджена Законом України від 18.03.2004 № 1629-IV. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629%D0%B2-15#Text>
6. Hess B. Comparative analysis of the national reports // Enforcement Agency. Practice in Europe. London, 2005.
7. Uzelac A. The role played by bailiffs in the proper and efficient functioning of the judicial system – an overview with special consideration of the issues faced by countries in transition // The role, organization, status and training of bailiffs. Multilateral seminar. Varna, 2002.
8. Исполнительное производство: традиции и реформы / под ред. Ван Рее (и др.]. М.: Инфотропик Медиа, 2011. 416 с. https://issuu.com/infotropic/docs/9785999800480_f/1
9. Тернер Р. Модель принудительного исполнения. Судебные исполнители Высокого Суда Англии и Уэльса. *Исполнительное производство: традиции и реформы* / под ред. Р. Ван Рее и др. М.: Инфотропик Медиа, 2011. С. 161–173.
10. Шардон М. Принудительное исполнение во Франции: обзор законодательства и практики. *Исполнительное производство: традиции и реформы* / под ред. Р. Ван Рее и др. М.: Инфотропик Медиа, 2011. С. 173–182.
11. Хонгель Ю. Организационная структура и задачи службы принудительного исполнения в Финляндии. *Исполнительное производство в Финляндии и России: взгляды*. OIKEUSMINISTERIÖ: Helsinki, 2004. С. 5–19. <http://bit.ly/39XAbtr>
12. Вон Д., Зарецька І., Мадаян К. Європейські та міжнародні стандарти у сфері судочинства Київ: USAID, 2015. 708 с.
13. Крупнова Л. В. Характеристика європейської політики у сфері розбудови системи виконавчого провадження. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки*. 2017. № 4. С. 152–155.
14. Guidelines for a Better Implementation of the Existing Council of Europe's Recommendation on Enforcement: adopted by the CEPEJ at its 14th plenary meeting (Strasbourg, 9–10 December 2009). <https://rm.coe.int/16807473cd>
15. Menut B. For A World Code of Enforcement // The Harmonization of Enforcement Procedures in an Area of Justice with No Boundary. Annals of the Washington International Congress 26-28 April 2006. Paris, 2007. P. 21–75.

16. Глобальний кодекс примусового виконання. http://www.uihj.com/1er-forum-mondial-sur-l-execution_2162943.html
17. Рекомендація N Rec (2003) 17 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам "Про примусове виконання" (09.09.2003 р.), пункт III.1.E. <https://regulation.gov.ua/documents/id124991>
18. Передовий досвід держав-членів Ради Європи та стандарти Ради Європи щодо судового контролю за виконанням рішень національних судів. Аналіз. Липень 2020. <https://rm.coe.int/analysis-judicial-control-by-jos-uitdehaag-october-2020-ukr-final/1680a0773f>
19. Soering v United Kingdom. <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%2201-57619%22%5D%7D>
20. Справа "Півень проти України". Рішення Європейського суду з прав людини від 29.06.2004 р. https://ips.ligazakon.net/document/SO0861?ed=2004_06_29
21. Справа "Шмалько проти України". Рішення Європейського суду з прав людини від 20.07.2004 р. https://ips.ligazakon.net/document/so0852?ed=2004_07_20
22. Рішення Європейського суду з прав людини у справі "Бурдов проти Росії" від 07.05.2002. *Практика Європейського суду з прав людини: Рішення. Коментарі*. 2002. № 3. С. 19–27.
23. Проект Стратегії Комітету міністрів, 1348-ме засідання (червень 2019 року) (DH) – Правило 8.2a Повідомлення влади (31.05.2019) у справі "Юрій Миколайович Іванов проти України" (Yuriy Nikolayevich Ivanov v. Ukraine) (Заява № 40450/04) [anglais uniquement] [DH-DD(2019)632] (2019).
24. Висновок № 13 (2010) Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету міністрів Ради Європи про роль суддів у виконанні судових рішень. 19.11.2010 р. <https://rm.coe.int/opinion-n-13-2010-on-the-role-of-judges-in-the-enforcement-of-judicial/16806a1fbf>
25. Хотинська О. З. Обов'язковість судових рішень як конституційна засада судочинства в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.10. Київ, 2006. 20 с.
26. Крупнова Л. В. Система виконавчого провадження в Україні: теоретико-правові і праксеологічні аспекти: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2018. 455 с.
27. Further support for the execution by Ukraine of judgments in respect of Article 6 of the European Convention on Human Rights. <https://www.coe.int/en/web/kyiv/further-support-for-the-execution-by-ukraine-of-judgments-in-respect-of-article-6-of-the-european-convention-on-human-rights>
28. Якімчук С. Моделі примусового виконання судових рішень. *Університетські наукові записки*. 2019. Том 18. № 3 (71). С. 184–203.
29. Хесс Б. Системи принудительного исполнения. *Исполнительное производство: традиции и реформы* / под ред. Р. Ван Рее и др. М.: Инфотропик Медиа, 2011. С. 53–76. <https://jurkniga.ua/contents/ispolnitelnoe-proizvodstvo-tradicii-i-reformy.pdf>
30. Yarkov V. Principaux modèles d'exécution forcée: le problème de choix dans les pays de l'ex-URSS. *Droit et procédure. La revue des huissiers de justice*. 2007. N 5. P. 13–15.
31. Марченко М. Г., Шматко Є. В. Новації виконавчого провадження в Україні. *Молодий вчений*. 2016. № 4 (31). С. 624–628.
32. Zivilprozessordnung. <http://www.gesetze-im-internet.de/zpo/index.html>
33. Попов К. Новий погляд на реформу судоустрою: чи будуть в Україні приватні судові виконавці? *Європейська правда*. 23.09.2015. <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2015/09/23/7038594/>
34. Пояснювальна записка до проекту Закону України "Про виконавче провадження" від 23.06.2020 № 3726. <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=69256&pf35401=530622>
35. Vladimir Yarkov. The Various European Systems of Enforcement. 1 er Forum mondial sur l'exécution – 1 st Global Forum on Enforcement - Strasbourg – 10 Dec. 2014. https://uihj.com/archive-uihj/en/ressources/21629/04/vladimir_yarkov.pdf
36. Шкляр С. Європейський досвід у сфері виконавчої служби: Королівство Нідерланди. 22.11.2016. <https://blog.liga.net/user/vshklyar/article/24962>
37. Шелевер Н. В. Особливості виконавчого провадження в країнах Європейського Союзу. *Форум права*. 2016. № 1. С. 262–266. http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2016_1_42.pdf
38. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень та рішень інших органів: Закон України від 02.06.2016 № 1403-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 29. Ст. 53. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1403-19>
39. Ткачук О. Які моделі виконання судових рішень використовують у країнах Європи і до яких змін варто рухатись Україні. *Закон і бізнес*. 10.09–16.09.2016. <https://zib.com.ua/ua/125519.html>
40. Сібільов Д. М. Генетичні ознаки виконавчого провадження в системі цивільної юрисдикції. *Юрист України*. 2011. № 2(15). С. 34–38.
41. Проект Закону про примусове виконання рішень від 14.06.2021 № 5660. http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72223

42. Снідевич О. Проблемні питання представництва у виконавчому провадженні України. *Jurnalul juridic național: teorie și practică*. 2019. Mai. С. 93–96.

REFERENCES

1. *Pro zakhyst prav lyudyny i osnovopolozhnykh svobod* [On the protection of human rights and fundamental freedoms]. Konventsiya Rady Yevropy (04.11.1950). <https://www.coe.int/uk/web/compass/the-european-convention-on-human-rights-and-its-protocols> (in Ukr.).
2. *Uhoda pro asotsiatsiyu Ukrayiny z YES* [Association Agreement of Ukraine with the EU]. <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/yevropejska-integraciya/ugoda-pro-asociacyu> (in Ukr.).
3. *Sprava "Hornsbi proty Hretsii"* [Hornsby v. Greece]. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_079#Text (in Ukr.).
4. *Vykonannya Ukrayinoyu rishen Yevropeyskoho sudu z prav lyudyny u spravakh "Zhovner proty Ukrayiny", "Yuriy Mykolayovych Ivanov", "Burmych ta inshi proty Ukrayiny"* [Implementation by Ukraine of the decisions of the European Court of Human Rights in the cases "Zhovner v. Ukraine", "Yuriy Mykolayovych Ivanov", "Burmych et al. v. Ukraine"]. <https://minjust.gov.ua/coordination-donor-help> (in Ukr.).
5. *Zahalnoderzhavna prohrama adaptatsiyi zakonodavstva Ukrayiny do zakonodavstva Yevropeyskoho Soyuzu* [Nationwide program of adaptation of the legislation of Ukraine to the legislation of the European Union]. *Zatverdzhena Zakonom Ukrayiny* (18.03.2004 No. 1629-4). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629%D0%B2-15#Text> (in Ukr.).
6. Hess, B. (2005). *Comparative analysis of the national reports // Enforcement Agency. Practice in Europe*. London.
7. Uzelac, A. (2002). *The role played by bailiffs in the proper and efficient functioning of the judicial system – an overview with special consideration of the issues faced by countries in transition // The role, organization, status and training of bailiffs. Multilateral seminar*. Varna.
8. Van, Reye (Red.). (2011). *Ispolnitelnoye proizvodstvo: traditsii i reformy* [Enforcement proceedings: traditions and reforms]. M.: Infotropik Media. https://issuu.com/infotropic/docs/9785999800480_f/1 (in Russ.).
9. Terner, R. (2011). *Model prinuditelnogo ispolneniya. Sudebnyye ispolniteli Vysokogo Suda Anglii i Uelsa* [The enforcement model. Bailiffs of the High Court of England and Wales]. In: Van, Reye (Red.). *Ispolnitelnoye proizvodstvo: traditsii i reformy*. M.: Infotropik Media (s. 161–173) (in Russ.).
10. Shardon, M. (2011). *Prinuditelnoye ispolneniye vo Frantsii: obzor zakonodatelstva i praktiki* [Enforcement in France: a review of legislation and practice]. In: Van, Reye (Red.). *Ispolnitelnoye proizvodstvo: traditsii i reformy*. M.: Infotropik Media (s. 173–182) (in Russ.).
11. Khongel, YU. (2004). *Organizatsionnaya struktura i zadachi sluzhby prinuditelnogo ispolneniya v Finlyandii* [Organizational structure and tasks of the compulsory enforcement service in Finland]. In: *Ispolnitelnoye proizvodstvo v Finlyandii i Rossii: vzglyady*. OIKEUSMINISTERIÖ: Helsinki (s. 5-19). <http://bit.ly/39XAbtr> (in Russ.).
12. Von, D., Zaretska, I., & Madayan, K. (2015). *Yevropeyski ta mizhnarodni standarty u sferi sudochynstva* [European and international standards in the field of justice]. Kyiv: USAID (in Ukr.).
13. Krupnova, L. V. (2017). *Kharakterystyka yevropeyskoyi polityky u sferi rozbudovy systemy vykonavchoho provadzhennya* [Characteristics of European policy in the field of development of the system of executive proceedings]. *Naukovyy visnyk Khersonskoho derzhavnogo universytetu. Seriya: Yurydychni nauky*, (4), 152–155 (in Ukr.).
14. *Guidelines for a Better Implementation of the Existing Council of Europe's Recommendation on Enforcement: adopted by the CEPEJ at its 14th plenary meeting (Strasbourg, 9–10 December 2009)*. <https://rm.coe.int/16807473cd>
15. Menut, B. (2007). *For A World Code of Enforcement // The Harmonization of Enforcement Procedures in an Area of Justice with No Boundary*. *Annals of the Washington International Congress 26-28 April 2006*. Paris, P. 21–75.
16. *Hlobalnyy kodeks prymusovoho vykonannya* [Global Code of Enforcement]. http://www.uhj.com/1er-forum-mondial-sur-l-execution_2162943.html (in Ukr.).
17. *Rekomendatsiya N Rec (2003) 17 Komitetu ministriv Rady Yevropy derzhavam-chlenam "Pro prymusove vykonannya"* [Recommendation N Rec (2003) 17 of the Committee of Ministers of the Council of Europe to member states "On Enforcement"]. (09.09.2003), punkt III.1.E. <https://regulation.gov.ua/documents/id124991> (in Ukr.).
18. *Peredovyy dosvid derzhav-chleniv Rady Yevropy ta standarty Rady Yevropy shchodo sudovoho kontrolu za vykonannyam rishen natsionalnykh sudiv* [The best experience of the member states of the Council of Europe and the standards of the Council of Europe regarding judicial control over the execu-

- tion of decisions of national courts]. Analiz. Lypen 2020. <https://rm.coe.int/analysis-judicial-control-by-jos-uitdehaag-october-2020-ukr-final/1680a0773f> (in Ukr.).
19. Soering v United Kingdom. <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-57619%22%7D>
  20. *Sprava "Piven proty Ukrayiny"* [The case "Rooster v. Ukraine"]. Rishennya Yevropeyskoho sudu z prav lyudyny. (29.06.2004). https://ips.ligazakon.net/document/SO0861?ed=2004_06_29 (in Ukr.).
  21. *Sprava "Shmalko proty Ukrayiny"* [The case "Shmalko v. Ukraine"]. Rishennya Yevropeyskoho sudu z prav lyudyny (20.07.2004). https://ips.ligazakon.net/document/so0852?ed=2004_07_20 (in Ukr.).
  22. Rishennya Yevropeyskoho sudu z prav lyudyny u spravi "Burdiv proty Rosiyi" [Decision of the European Court of Human Rights in the case "Burdiv v. Russia"]. (07.05.2002). In: *Praktyka Yevropeyskoho sudu z prav lyudyny: Rishennya. Komentari*, (3), 19–27 (in Ukr.).
  23. *Proekt Stratehii Komitetu ministriv, 1348-me zasidannya (cherven 2019 roku) (DH) – Pravylo 8.2a Povidomlennya vldy (31.05.2019) u spravi "Yuriy Mykolayovych Ivanov proty Ukrayiny"* [Draft Strategy of the Committee of Ministers, 1348th meeting (June 2019) (DH) – Rule 8.2a Notification of the authorities (31.05.2019) in the case "Yuriy Mykolayovych Ivanov v. Ukraine"]. (Yuriy Nikolayevich Ivanov v. Ukraine) (Zayava No. 40450/04) [anglais uniquement] [DH-DD(2019)632] (2019) (in Ukr.).
  24. *Vysnovok № 13 (2010) Konsultatyvnoyi rady yevropeyskykh suddiv do uvahy Komitetu ministriv Rady Yevropy pro rol suddiv u vykonanni sudovykh rishen* [Conclusion No. 13 (2010) of the Advisory Council of European Judges to the attention of the Committee of Ministers of the Council of Europe on the role of judges in the execution of court decisions]. (19.11.2010). <https://rm.coe.int/opinion-n-13-2010-on-the-role-of-judges-in-the-enforcement-of-judicial/16806a1fbf> (in Ukr.).
  25. Khotynska, O. Z. (2006). *Obov'yazkovist sudovykh rishen yak konstytutsiyna zasada sudochnstva v Ukrayini* [Bindingness of court decisions as a constitutional basis of the judiciary in Ukraine]. Extended abstract of candidate's thesis (12.00.10). Kyiv (in Ukr.).
  26. Krupnova, L. V. (2018). *Systema vykonavchoho provadzhennya v Ukrayini: teoretyko-pravovi i prakseolohichni aspekty* [The system of executive proceedings in Ukraine: theoretical-legal and praxeological aspects]. Doctor's thesis (12.00.07). Kyiv (in Ukr.).
  27. Further support for the execution by Ukraine of judgments in respect of Article 6 of the European Convention on Human Rights. <https://www.coe.int/en/web/kyiv/further-support-for-the-execution-by-ukraine-of-judgments-in-respect-of-article-6-of-the-european-convention-on-human-rights>
  28. Yakimchuk, S. (2019). Modeli prymusovoho vykonannya sudovykh rishen [Models of enforcement of court decisions]. *Universytetski naukovi zapysky*, T. 18, 3(71), 184–203 (in Ukr.).
  29. Khes, B. Sistemy prinuditelnogo ispolneniya [Enforcement Systems]. In: Van, Reye (Red.). *Ispolnitelnoye proizvodstvo: traditsii i reformy*. M.: Infotropik Media (s. 53–76). <https://jurkniga.ua/contents/ispolnitelnoe-proizvodstvo-tradicii-i-reformy.pdf> (in Russ.).
  30. Yarkov, V. (2007). Principaux modèles d'exécution forcée: le problème de choix dans les pays de l'ex-URSS. *Droit et procédure. La revue des huissiers de justice*, (5), 13–15.
  31. Marchenko, M. H., & Shmatko, YE. V. (2016). Novatsiyi vykonavchoho provadzhennya v Ukrayini [Innovations in executive proceedings in Ukraine]. *Molody vchenyy*, 4(31), 624–628 (in Ukr.).
  32. Zivilprozessordnung. <http://www.gesetze-im-internet.de/zpo/index.html>
  33. Popov, K. (2015). Novyy pohlyad na reformu sudoustroyu: chy budut v Ukrayini pryvatni sudovi vykonavtsi? [A new look at the reform of the judicial system: will there be private bailiffs in Ukraine?]. *Yevropeyska pravda*. <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2015/09/23/7038594/> (in Ukr.).
  34. *Poyasnyvalna zapyska do proektu Zakonu Ukrayiny "Pro vykonavche provadzhennya"* [Explanatory note to the draft Law of Ukraine "On Executive Proceedings"]. (23.06.2020 No. 3726). <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=69256&pf35401=530622> (in Ukr.).
  35. Yarkov, Vladimir. (2014). The Various European Systems of Enforcement. 1 er Forum mondial sur l'exécution – 1 st Global Forum on Enforcement - Strasbourg – 10 Dec. https://uihj.com/archive-uihj/en/ressources/21629/04/vladimir_yarkov.pdf
  36. Shklyar, S. (2016). *Yevropeyskyy dosvid u sferi vykonavchoyi sluzhby: Korolivstvo Niderlandy* [European experience in the field of executive service: the Kingdom of the Netherlands]. <https://blog.liga.net/user/vshklyar/article/24962> (in Ukr.).
  37. Shelever, N. V. (2016). Osoblyvosti vykonavchoho provadzhennya v krayinakh Yevropeyskoho Soyuzu [Peculiarities of executive proceedings in the countries of the European Union]. *Forum prava*, (1), 262–266. http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2016_1_42.pdf (in Ukr.).
  38. Pro orhany ta osib, yaki zdiysnyuyut prymusove vykonannya sudovykh rishen ta rishen inshykh orhaniv [About bodies and persons who carry out enforcement of court decisions and decisions of other bodies]. *Zakon Ukrayiny* (02.06.2016 No. 1403-8). *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*, (29), 53.

- <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1403-19> (in Ukr.).
39. Tkachuk, O. (2016). Yaki modeli vykonannya sudovykh rishen vykorystovuyut u krayinakh Yevropy i do yakyykh zmin varto rukhatys Ukraini [What models of execution of court decisions are used in European countries and what changes should Ukraine move towards]. *Zakon i biznes*. <https://zib.com.ua/ua/125519.html> (in Ukr.).
40. Sibilov, D. M. (2011). Henetychni oznaky vykonavchoho provadzhennya v systemi tsyvilnoyi yurysdyktsiyi [Genetic features of executive proceedings in the system of civil jurisdiction]. *Yuryst Ukrainy*, 2(15), 34–38 (in Ukr.).
41. *Proekt Zakonu pro prymusove vykonannya rishen* [Draft Law on enforcement of decisions]. (14.06.2021 No. 5660). http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72223 (in Ukr.).
42. Snidevych, O. (2019). Problemni pytannya predstavnytstva u vykonavchomu provadzhenni Ukrainy [Problematic issues of representation in executive proceedings of Ukraine]. *Jurnalul juridic național: teorie și practică*, (Mai), 93–96 (in Ukr.).

ІНФОРМАЦІЯ ПРО СТАТТЮ (ARTICLE INFO)

Published in:
 Форум права: 75 pp. 6–18 (2).

Related identifiers:
 10.5281/zenodo.7699510

http://forumprava.pp.ua/files/006-018-2023-2-FP-Vilchik_3.pdf
http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2023_2_3.pdf

License (for files):
[Creative Commons Attribution 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Received: 01.02.2023
Accepted: 28.02.2023
Published: 10.03.2023
Available online: 10.03.2023

Cite as:

Вільчик, Т. Б. (2023). Європейські стандарти виконавчого провадження. *Форум Права*, 75(2), 6–18. <http://doi.org/10.5281/zenodo.7699510>

Vilchik, T. B. (2023). Yevropeyski standarty vykonavchoho provadzhennya [European Standards of Executive Proceedings]. *Forum Prava*, 75(2), 6–18. <http://doi.org/10.5281/zenodo.7699510>